

Interdiszciplinaritás

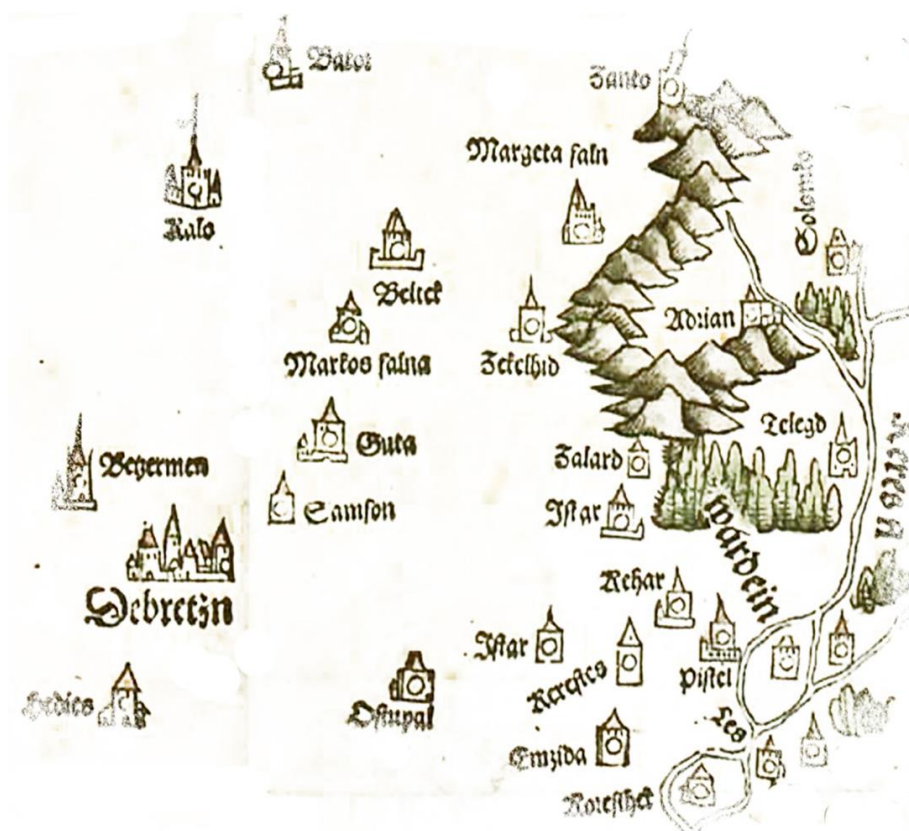
a

Régió kutatásban VIII.

Nemzetközi tudományos konferencia

Rezümékötet

Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar, TVK épület
2018. november 23.

DEBRECENI EGYETEM GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR HAJDÚ-BIHAR MEGYEI LEVÉLTÁRA
ÉSZAK-ALFÖLD FEJLŐDÉSÉÉRT EGYESÜLET
BALASSI FERENC KULTURÁLIS ÉS KÖZÖSSÉGTEREMTŐ EGYESÜLET

„INTERDISZCIPLINARITÁS A RÉGIÓKUTATÁSBAN VIII.”

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

ISBN 978-963-490-044-3

REZÜMÉKÖTET

DEBRECEN, 2018. NOVEMBER 23.

A KONFERENCIA HELYE:

DEBRECENI EGYETEM GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
4032 DEBRECEN, BÖSZÖRMÉNYI U. 138. TVK ÉPÜLET

A konferencia fővédnöke:

Prof. Dr. Petó Károly
dékán

Szerkesztette:

Dr. Pierog Anita

Dr. Szálkai Tamás

Dr. Dajnoki Krisztina

A KONFERENCIA PROGRAMJA

8.30 REGISZTRÁCIÓ

9.00 MEGNYITÓ (TVK010. terem)

Levezető elnök: *Dr. habil. Dajnoki Krisztina*, intézetigazgató, Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet (DE GTK)

A konferenciát megnyitja *Prof. Dr. Popp József*, egyetemi tanár, Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola vezetője (DE GTK)

A régiókutatás konferencia 7 éve az ötletgazda szemével – *Dr. Szálkai Tamás*, főlevéltáros (MNL HBML)

9.10 PLENÁRIS ÜLÉS (TVK010. terem)

9.10 *Prof. Dr. Berde Csaba* egyetemi tanár (DE GTK): Funkcionális elvű menedzsment kutatások a Debreceni Egyetemen

9.30 *Csöngé Attila* megyei levéltár-igazgató (MNL JNSZML): Magánszemélyek levéltári iratajándékozásának tanulságai Jász-Nagykun-Szolnok megyében

9.50 *Kávészünet*

10.00 – 12.15 SZEKCIÓÜLÉSEK

Párhuzamos előadások a TVK 04, TVK05, TVK 12, TVK 101, TVK Tanácsteremben

12.30 ÁLLÓFOGADÁS (TVK Pihenő és Tanácsterem)

I. SZEKCIÓ: AGRÁRGAZDASÁGTAN ÉS ÜZEMTAN

Helyszín: TVK05

Elnök: Dr. habil. Szöllősi László, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Molnár Szilvia, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.00 Horváth Adrienn: Az Észak-alföldi régió A környezetvédelmi helyzetének bemutatása főként 2 megyéjére koncentrálva
- 10.15 Antal Gabriella: A biomassza alapú gazdálkodás helyzete és perspektívái
- 10.30 Mihók Richárd: Mezőgazdaság és állattartás a középkori Ung-, Bereg- és Ugocsa vármegyékben
- 10.45 Fróna Dániel: A népesség élelmezésének kérdései
- 11.00 Csapóné Riskó Tünde – Csapó Zsolt: Kecsketej-termékek humán (egészséges) táplálkozásban betöltött helye és szerepe a nagyvilágban
- 11:15 Molnár Szilvia: A magyar lúdágazat hazai és nemzetközi szintű kihívásai
- 11.30 Karnai Laura: A pontytermékek komparatív előnyének vizsgálata az EU28-ban
- 11.45 *Kérdések, hozzászólások*

II. SZEKCIÓ: MENEDZSMENT, HR, INNOVÁCIÓ

Helyszín: TVK101

Elnök: Dr. Pierog Anita, adjunktus (DE GTK)

Titkár: Héder-Rima Mária, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.00 Szondi Réka: A nemzetközi kiküldetés sajátosságai
- 10.15 Bartha Éva: A személyiség szerepe a fitneszterem választásban
- 10.30 Héder-Rima Mária: Gamifikáció a humán erőforrás gazdálkodásban
- 10.45 Czine Péter: A kiválasztási tesztek teljesítmény előrejelző képességének vizsgálata
- 11.00 Gottfried Péter: Az önértékelés és a teljesítmény kapcsolata utánpótláskorú labdarúgók körében
- 11.15 Kucsma Daniella: Teljesítménymenedzsment fókuszú társadalmi innováció a közszférában
- 11.30 Tóthné Kiss Anett: Innovációs tevékenység és korlátok: innovációs projektek tapasztalatai az észak-magyarországi régióban
- 11:45 Erdei Edina: Az Ipar 4.0 fejlődése, használata és kihívásai napjainkban
- 12:00 *Kérdések, hozzászólások*

III. SZEKCIÓ: OKTATÁS ÉS FOGLALKOZTATÁS

Helyszín: TVK12

Levezető elnök: Dr. Kun András, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Kelemen Sándor, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.00 Tőkés Tibor– Erdey László– Tóth Eszter– Nagy Sándor: Az integráció geopolitikai-geoökonómiai jelentőségének változása a kelet-közép-európai régióban rendszerváltástól napjainkig
- 10.15 Kőmíves Péter Miklós: Az agrármunkaerőre váró aktuális kihívások
- 10.30 Máté-Szabó Barbara – Tóth Dorina Anna – Németh Dóra: A rövid idejű felsőoktatási képzések megjelenése Magyarországon
- 10.45 Bene Ágnes –Kun Ágota: Az idősoktatás és jóllét összefüggéseinek néhány aspektus
- 11.00 Nagy Edit: Segítő foglalkozású nők és a munkahelyi stressz
- 11.15 Kelemen Sándor: Végzettség és jövedelem kapcsolatának vizsgálata a visegrádi országokban
- 11.30 Kovács István – Pusztai László: A külföldi mérnök hallgatók motivációi
- 11.45 Kovács István – Pierog Anita: A foglalkoztatás és árbevétel kapcsolata a Nyírbátori járásban
- 12:00 Kun András: A gyakorlat szerepe az adatrögzítő-munkában – A kérdőív-rögzítés tanulási görbéje
- 12.15 *Kérdések, hozzászólások*

IV. SZEKCIÓ: SPORTMENEDZSMENT

Helyszín: TVK Tanácsterem

Elnök: Dr. Bácsné dr. habil. Bába Éva, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Balogh Renátó, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.00 Yehia, Al-Daaja – György Norbert Szabados: The jordanian state of CSR regarding football clubs of the national professional football league
- 10.15 Bácsné Bába Éva: A magyar futball Pénz Ligája 2016
- 10.30 Balogh Renátó: A magyar labdarúgás játékos piacának összehasonlító elemzése
- 10.45 Tóth Andrea: Sportszolgáltatások szerepe a fürdő fejlesztésben
- 11.00 Koroknay Zsuzsa: Sportszórakoztatás kínálati vizsgálata a DEAC labdarúgó szakosztályánál
- 11.15 Bögös Tímea: A fizikai aktivitás egészségmegőrző szerepének vizsgálata egy pénzügyi mintáján keresztül
- 11:30 Pfau Christa: Az egészséges táplálkozásra és a fizikai aktivitásra ható tényezők
- 11.45 Madarász Tamás: A vívás sportág elemzése a passzív sportfogyasztók szempontjából
- 12:00 Dajnoki Krisztina – Szabados György Norbert – Kulcsár Gergely – Kőmíves Péter Miklós – Bácsné Bába Éva: Hallgatói vidékképek kvalitatív megközelítésben, különös tekintettel a sport lakosság megtartó erejére
- 12:15 *Kérdések, hozzászólások*

V. SZEKCIÓ: TÖRTÉNETI MEGKÖZELÍTÉSEK

Helyszín: TVK04

Elnök: Szikla Gergő, igazgató-helyettes (MNL HBML)

Titkár: Fenyves László, doktorandusz (IKDI)

- 10.00 Brigovác László: Debrecen közegészségügye a 19. század végén
- 10.15 Kun-Szabó Zsanett: A Debreceni Császári Királyi Megyei Törvényszék büntetőjogi gyakorlata
- 10.30 Megyeri-Pálffy Zoltán: A 150 éves népoktatási törvény végrehajtása: a népiskolai épületek és a hajdúszoboszlói polgári fiúiskola
- 10.45 Szálkai Tamás: „Én nem a testőrt tisztellem, hanem azt, aki hazatért” – Bessenyei György koporsószója a levéltárban
- 11.00 Hubert Erzsébet – Csapóné Riskó Tünde: A Debreceni és a Hajdú-Bihar Megyei Értéktárba valamint a Magyar Értéktárba felvett népi kézműves értékek közül a „debreceni mézeskalács” helye és szerepe a Hajdú-Bihar Megyei Népművészeti Egyesület innovációs tevékenységében
- 11.15 Kiss Éva: Az eurorégiók szerepe a határ menti együttműködésben az EU keleti határán
- 11.30 *Kérdések, hozzászólások*

ÖSSZEFOGLALÓK

A BIOMASSZA ALAPÚ GAZDÁLKODÁS HELYZETE ÉS PERSPEKTÍVÁI

Szerző: **Antal Gabriella**

Az utóbbi évtizedekben a szűkülő fosszilis energiaforrások, az egyre inkább felértékelődött környezetvédelmi problémák és a klímapolitikai indokok miatt a megújuló energiaforrások és a biomassza alapú termék egyre nagyobb mértékű felhasználását szorgalmazzák. Jelenleg még csak a fosszilis energiaforrásokat csupán kiegészítő zöldenergia-forrásokról beszélhetünk, de globálisan a végső energiafogyasztásban a részesedésük 2016-ban meghaladta a 18%-ot. A biomassza felhasználás évi növekedési üteme és a beruházások értéke az utóbbi 10-15 évben habár elmaradt más modern megújuló energiaforrásokhoz képest, még mindig a legnagyobb arányt képviselik a megújuló energiák hasznosításában (International Energy Agency, 2018).

A világon a rendelkezésre álló biomassza igen sokrétű, különböző módon előkészíthetőek, feldolgozhatóak. A hasznosítás területén nyújtotta lehetőségek sora egyre kifinomultabb eszközökkel, folyamatosan gyarapodnak. A bio-ökonómiai – a különböző eredetű biomassza előállításához, feldolgozásához és hasznosításához kapcsolódó valamennyi termelő és szolgáltató tevékenység – területe ma már kiterjed az élelmiszertermelésen kívül a nem élelmezés célú termékek, szolgáltatások és bioenergiatermelésre egyaránt.

Jelenleg az eltüzelésnek, a pirolizálásnak, a biogáz-, bioetanol- és a biodízel előállításnak van nagyobb jelentősége, azonban a cél, hogy a biomasszának nem csak az energia-tartalmát hasznosítsuk, hanem annak értékes építőköveiből nagyobb hozzáadott értékű termékeket állítsunk elő. Az ún. „zöld kémia” ipar (a kőolaj-alapú, vegyipari szintetikus alapanyagok kiváltása biomassza eredetű anyagokkal) még számos esetben csak kísérleti szinten működik, nem alakult még ki megfelelő feldolgozóipar és ezt kiszolgáló termékpálya is csak bizonyos szűk termékcsoport előállítására csoportosultak. A bioalapú kémiai ipar fő termékei jelenleg a nem élelmezési célú keményítő, a cellulóz-rost, az egyéb cellulóz-származék, a növényi olajok, a zsírsavak, a bioüzemanyagok, a citromsav és egyéb kémiai építőkövek. A megújuló energiaforrások és a biomassza nagymértékű felhasználásával jelentősen csökkenthető lenne a CO₂ kibocsátás mértéke, de a CO₂ fokozott megkötésére is szükség van, hogy az egyik legjelentősebb klímakutató szervezet (IPCC) legújabb kiadványában szereplő 1,5°C felmelegedési küszöbérték felett járó negatív hatásokat elkerülhessük.

A MAGYAR FUTBALL PÉNZ LIGÁJA 2016

Szerző: **Bácsné Bába Éva**

A Deloitte Tanácsadó Cég Sports Business Csoportja minden évben közzé teszi a Football Money League-t, ami a hivatásos futball klubok globális gazdasági elemzésére szolgál. Az éves árbevételük alapján rangsorolják a klubokat és a top 20 klub esetében elemzik az együttes árbevétel nagyságát és összetételét, illetve a nézőszám adatokat. Az eredmények alapján az elemzők a bekövetkezett változásokat magyarázzák, és jövőben várható trendeket prognosztizálnak. Az összesítő vizsgálatokat a 20 legjelentősebb klub egyenkénti vizsgálata követi, amely szintén kitér az árbevétel nagyságára és összetételére, a klub Money League-ben elfoglalt helyére, a klub eddigi Money League-ba kerülésének gyakoriságára, a nézettségre, a hazai bajnoki és UEFA Bajnokok Ligájában, illetve az Európa Ligában való szereplésére, a mez- és szerelésszponzorálásra. A hazai hivatásos labdarúgó-vállalkozások elemzéséhez ezt a módszert választottam. Vizsgálatom anyaga az NB I-ben szereplő 12 klub volt, mivel feltételeztem, hogy a legjelentősebb gazdasági erővel ezek a csapatok rendelkeznek. 2016-ban a magyar labdarúgás Pénz Ligája nyereséges volt, a legnagyobb költségtényező a bérköltség volt, ami az árbevétel több, mint 70%-t fedte le. Az árbevétel legjelentősebb hányadát a szponzori bevételek tették ki, ezt az MLSZ-től kapott bevételek, a közvetítési jogok értékesítése, a kereskedelmi bevételek, a játékos értékesítés, és legvégül a jegyértékesítésből származó bevételek követték. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a

magyar klubok gazdasági teljesítménye elmarad a nemzetközietől, de hazai viszonylatban mégis ők képviselik a legjelentősebb sportvállalkozásokat.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

A MAGYAR LABDARÚGÁS JÁTÉKOS PIACÁNAK ÖSSZEHAJONLÍTÓ ELEMZÉSE

Szerző: **Balogh Renátó**

A magyar labdarúgás évtizedek óta sportszakmai és gazdasági kihívásokkal küzd, lemaradása a nyugat-európai országoktól már az 1970-es években érzékelhető volt. Tekintettel arra, hogy az elmúlt években sem sikerült közelebb kerülnünk a nemzetközi élmezőnyhöz, úgy gondolom a magyar játékos piac vizsgálata idő- és szükségyszerű. A magyar futball hanyatlását jellemzően finanszírozási kérdésekre vezetnek vissza, azonban Sterbenz és munkatársai (2013) kiemelik, hogy az erőforrások mennyisége mellett, azok elosztási mechanizmusa, illetve felhasználása is torzítja a csapatsportok működési modelljeit. Vizsgálatomat Magyarországhoz hasonló országok, a horvát és a szerb első osztályú bajnokságok összehasonlításával végeztem, amelynek alapjául a transfermarkt.de sportszakmai oldal adatbázisa szolgált. A szekunder kutatás mellett szakértői interjút végeztem egy futballklub vezérigazgatójával, amelyre azért volt szükség, hogy a futballisták sportteljesítményének az ösztönzéséről is információkhoz juthassak, így egy komplex kép kialakulására nyílt lehetőség. A kutatásom során négy szempont mentén (a játékoskeretek átlagéletkora, az idegenlégiósok aránya, a játékosok átlagos piaci értéke, valamint a bajnokságok transzferegyenlege) hasonlítottam össze a magyar bajnokságot a két szomszédos országgal. Eredményeim alapján megállapítottam, hogy minden tényező szerint a legrosszabb kondíciókkal a magyar bajnokság rendelkezik. Az NB1-ben játszanak a legidősebb játékosok, a legnagyobb az idegenlégiósok aránya, a legalacsonyabb a játékosok átlagos piaci értéke, illetve a legkisebb a transzferegyenleg. A szakértői interjúból kiderült, hogy a magyar bajnokságban szereplő a játékosok fizetése elérheti, a kisebb nyugat-európai ligákban megszerezhető bérek mértékét, amely a jövedelmi szerkezet és az ösztönző rendszerek anomáliáira irányítja a figyelmet.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

A SZEMÉLYISÉG SZEREPE A FITNESZTEREM VÁLASZTÁSBAN

Szerző: **Bartha Éva**

A fitness szektor szerepe a sportgazdaságban évről évre egyre jelentősebb (IHRSA, 2017). Ebben fontos szerepet játszanak a gazdasági alapon működő szabadidősport-létesítmények, a fitnessklubok, amelyek mindennapi sportolási lehetőséget nyújtanak a társadalom széles rétegei számára. A fitnesszterekben minden sportolni vágyó személy, nemtől és kortól függetlenül válogathat a számos, különböző célközönségnek kialakított szolgáltatás között. Vizsgálatomban arra a kérdésre kerestem választ, hogyan befolyásolja a fitnessklubokat látogató szabadidő-sportolók személyisége azt, hogy melyek a legfőbb elvárásaik a fitnessközpontok által nyújtott szolgáltatásokkal szemben. Primer kutatásom során strukturált interjú segítségével mértem fel 753 fitness fogyasztó véleményét arról, hogy mely szempontok alapján döntenek a rendelkezésükre álló számos fitness szolgáltató között. A kapott adatokat SPSS statisztikai program alkalmazásával elemeztem. Eredményeim alapján megállapítható, hogy a fitnesslétesítmény-választását mindegyik Myers - Briggs-féle személyiségtypusba tartozó fogyasztónak leginkább a fitnesszterem fizikai környezete, a felszereltség,

valamint a tisztaság befolyásolja. A különböző preferenciapárok között azonban adódtak szignifikáns különbségek az egyes szempontok fontosságának megítélésében. Az extravertált típusú kitöltők jelentősen fontosabbnak értékelték a felszereltséget valamint a jó légkört, a jó társaságot, mint az introvertáltak. Az érzékelés – intuíció preferenciapárok vizsgálatának eredményei szerint az érzékelő beállítottságú sportolók számára szinte mindegyik tényező kicsit magasabb jelentőséggel bír, mint az intuitívak számára. A gondolkodás - érzés dimenziók közötti szignifikáns különbség az ár és az edző személyének megítélésében mutatkozott meg. Az ár fontosabbnak bizonyult a racionális szempontokat mérlegelő gondolkodóknak, míg a személyi tényezők (edző) érzőknek. Az észlelés és az ítéletalkotó attitűd összehasonlításánál csak két esetben jelentkezett szignifikáns különbség: a parkolással és a kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatban. Az ítéletalkotó attitűdű sportolók előnyben részesítik a biztos parkolási lehetőséget. Ezzel szemben a kiegészítő szolgáltatások minősége fontosabb volt az észlelő attitűddel rendelkezőknek. A vizsgálat eredményei tehát alátámasztották feltételezésemet, amely szerint a fitness fogyasztók létesítmény-választását befolyásolja személyiség típusuk.

Az előadás elkészítését a GINOP-2.3.2-15-2016-00005 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

AZ IDŐSOKTATÁS ÉS JÓLLÉT ÖSSZEFÜGGÉSEINEK NÉHÁNY ASPEKTUSA

Szerzők: **Bene Ágnes – Kun Ágota**

Az utóbbi évtizedekben új együttműködések bontakoznak ki felsőoktatási intézmények, önkormányzatok, a civil - és a versenyszféra különböző szereplőinek részvételével az idősoktatásban. Az intézmények változatos szervezeti keretek között változatos tematikával várják az idős résztvevőket. A folyamatosan növekvő érdeklődésnek köszönhetően hamar betelnek a meghirdetett helyek.

Az idősoktatás jóllétet növelő hatását az abban résztvevő idős személyekre, már számos kutatás bizonyította. A sikeres idősoktatás – pozitív pszichológiai kontextusban –, a résztvevők személyes jóllét-érzetén túl, a mentális egészség megalapozását és fenntartását célozza.

Elemzésünkben azt tárgyaljuk, hogy milyen konkrét jólléti aspektusai lehetnek a formális és kevésbé formális idősoktatásnak a résztvevő idős személyekre és oktatóikra nézve.

A pozitív pszichológia szemszögéből vizsgálva, az ismeretek, szakmai tartalmak átadásán túl, az oktatási programok küldetése lehet az oktatásban résztvevők szubjektív jóllét szintjének, énhatékonyságának és megküzdési képességének növelése pozitív változások elindításával, többek között a tudatosság, a személyes belső erőforrások, és különböző, pozitív készségek fejlesztésére alapozva. Az idősoktatásban a résztvevők élethelyzetéből adódóan hangsúlyosabb az idő hasznos eltöltése és a társas támasz, a közösség szerepe.

Az idősoktatásban résztvevő pedagógusok jóllétét vizsgálva azt találtuk, hogy a hagyományos pedagógus szerepen túl, jelentősen befolyásolhatja jóllétüket az a tény, hogy gyakran önkéntes munkával vesznek részt ezekben a kezdeményezésekben. Emellett a kevésbé formális keretek biztosíthatják az önként vállalt munkafeladatok jobb illeszkedését a pedagógusok személyes jellemzőihez. Ha szabadságot élveznek a munka tartalmi és egyéb feltételeinek testre szabásában, jobban is azonosulhatnak vele, mely pozitívan hat a jóllétre és a produktivitásra.

Ezen eredmények szintézise és konkrét javaslatok megfogalmazása megalapozhatja pozitív szemléletű geronto-edukációs programok kialakítását.

 „Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-18-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság programjának támogatásával készült”

A kutatás a DE EK Interdiszciplináris Gerontológia kutatócsoport, a DE BTK PI Reklámpszichológiai kutatócsoport, a BME GTK Pozitív munka-pszichológia kutatócsoport együttműködésében valósul meg.

A FIZIKAI AKTIVITÁS EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ SZEREPÉNEK VIZSGÁLATA EGY PÉNZINTÉZET MINTÁJÁN KERESZTÜL

Szerző: **Bögös Tímea**

Napjainkban egyre nagyobb figyelmet fordítunk egészségünk megőrzésére. Ennek egyik pillére a fizikai aktivitás növelése lehet, miközben növekszik a munkahelyen sokszor ülőmunkával eltöltött órák száma is. A kettő összehangolásában a munkahely fontos szerepet játszhat. A munkahelyi egészségfejlesztés egyre gyakrabban emlegetett fogalom. Kutatásom alapkonceptiója az, hogy a munkavállalók fizikai és mentális egészségének (wellbeing-jének) biztosítását a munkáltatók megtérülő beruházásnak tekintik. Magyarországon ezen a területen még viszonylag kevés jó gyakorlatot ismerünk, ezért dolgozatomban ennek miértjére keresem a válaszokat. Kutatásomban egy pénzügyi területen működő - azaz főként ülő munkát végző alkalmazottakkal rendelkező – vállalatot választottam ki. A sportszervezésért felelős személlyel készítettem interjút, hogy megismerjem a szervezet oldaláról az egészségfejlesztő programok kínálatát, illetve az általános munkahelyi jólét érdekében már megvalósult intézkedéseket. Másik oldalról munkavállalókat kérdeztem meg kérdőív segítségével igényeik feltárása érdekében, illetve a megvalósult programok hatásáról.

A vizsgálat eredményeiből kiderült, hogy a munkavállalók nagy részben érzik a már működő egészségük javítását célzó programok pozitív hatásait és nyitottak lennének további újdonságokra. Az elkészített interjú rávilágít a fejlődés akadályaira. Az interjúalanyom rámutatott arra, hogy hiába támogató a vezetőség, a munkahelyi egészségfejlesztés rendkívül lassan fejlődő folyamat. Ennek meglepő módon elsődleges oka a szervezetlenség, a programok költségvetésének és adminisztrációjának esetlegessége. Összességében kutatásom hipotézise beigazolódott, mivel a válaszadó munkavállalók a cég kínálta sportolási lehetőségek következtében fizikailag aktívabbnak érzik magukat, sőt a programokon való részvétel következtében jobbnak ítélik meg a munkahelyi légkört is. Ez igazolja, hogy az egészségükre való odafigyelés nemcsak személyesen, de a munkáltató számára is megtérülhet.

A prezentáció elkészítését az EFOP-3.6.1-16-2016-00022 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

DEBRECEN KÖZEGÉSZSÉGÜGYE A 19. SZÁZAD VÉGÉN

Szerző: **Brigovác László**

A természettudományok (látszólag) ellenállhatatlan térhódítása a békebeli Debrecenre is elérte, de lakói számára meghatározóak voltak még az egészségtudatossággal kapcsolatos különböző, akár hosszú időn át fennmaradó hiedelmek, a régi, korábbi korokból örökölt jelenségek, azaz a mindennapok rendjében bizonyos módosulások lassan zajlottak. Ugyanakkor a város 19. század végi közegészségügyi állapotát előnyösen befolyásolták az intézményi beruházások, így a kórház létesítése, továbbá a járványügyi megelőző intézkedések, különösen a védőoltások alkalmazása. S az is javított a helyzeten, hogy óvodák, iskolák építésére, gyógyszerbeszerzésre és egyéb gyógyászati célokra fordított költségek jóvoltából Debrecen érezhetően élhetőbbé lett. Összességében azt lehet mondani, hogy a személyi feltételekben, a tárgyi ellátottság, a közállapotok terén előfordult mindenfajta nehézség, országos (vagy tágabb) összevetésben mutatkozó hátrány ellenére

közegészségügyi vonalon igen kedvező irányban indult útnak a város, és a századfordulós évtizedekben valódi előrelépést ért el.

KECSKETEJ-TERMÉKEK HUMÁN (EGÉSZSÉGES) TÁPLÁLKOZÁSBAN BETÖLTÖTT HELYE ÉS SZEREPE A NAGYVILÁGBAN

Szerző: Csapóné Riskó Tünde – Csapó Zsolt

A kecsketej termelés dinamikus és folyamatosan bővülő ágazat, ami meghatározza emberek száz millióinak életét, szerepe meghatározó számos ország gazdasági életében (Silanikove et al., 2010). A kecsketejet és a belőle készített sajtot tisztelték már az ősi Egyiptomban is, feltehetően elhelyezték ezeket az élelmiszereket az egyéb kincsek mellett egyes fáraók temetkezési helyein is (Smith, 2006). A kecsketej folyamatosan fontos szerepet töltött be a humán táplálkozásban, abban a korban is, amit a modern civilizáció bölcsőjének neveznek (Hatziminaoglou – Boyazoglu, 2004). A világban feltehetően több ember fogyaszt kecsketejet, mint bármely egyéb állat tejét (Silanikove, 1994). A kecsketej és az abból készült tejtermékek három szempontból is jelentős szerepet töltenek be a humán táplálkozásban:

- A fejlődő országokban az éhező, alultáplált emberek táplálása inkább kecsketej alkalmazásával valósul meg, mint tehéntejjel (Haenlein, 2004).
- A fejlett országokban meghatározó létszámban vannak jelen tej allergiában szenvedő és gasztroenterológiai problémával küzdő emberek, az ő kezelésükre is alkalmazhatóak ezen termékek. Funkcionális élelmiszerként egyre növekvő érdeklődés övezi a kecsketejet táplálkozási és kevésbé allergizáló tulajdonságai révén a tehéntejhez képest. Így számos fejlett országban az egészséges táplálkozás trendjébe beépült (Haenlein, 2004; Yangilar, 2013).
- Számos fejlett országban vannak folyamatosan bővülő piaci részesedéssel bíró igényes fogyasztók, akiknek a gasztronómiai igényeit hivatott kielégíteni a kecsketej és az abból készült termékek (Haenlein, 2004).

Összegzésként megállapítható, hogy a kecsketej fontos szerepet játszik a humán táplálkozásban, illetve az egészség megőrzésében. A táplálkozás-biológiai, egészségügyi és gyógyászati szerepe növelheti a kecsketej és a belőle készült termékek jelentőségét (Szigeti et al., 2014).

Tanulmányunk szekunder forrásokra építve tekinti át a kecsketej és az abból készült termékek humán (egészséges) táplálkozásban betöltött helyét és szerepét a nagyvilágban.

A kutatás az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 projekt támogatásával valósult meg.

MAGÁNSZEMÉLYEK LEVÉLTÁRI IRATAJÁNDÉKOZÁSAINAK TANULSÁGAI JNSZ MEGYÉBEN

Szerző: Csöngé Attila

A történelemtanulmányok lapjain olvasható minden mondat és szó mögött valamilyen levéltári forrás, jobb esetben több egymással is összevethető írott, vagy képi dokumentum áll. A történészek e levéltári források kutatása és elemzése, összefüggéseik felismerése révén jutnak azon tények, adatok birtokába, melyeket azután tömören összefoglalva tanulmányok lapjain, konferencia előadások szövegében prezentálnak. Míg egy publicista akár a tolla végét rágva, a képzeletére támaszkodva is kiegészítheti egy-egy újságcikkben az ismert tények közötti űrt, addig a történész hitelesen csak lábjegyzetekben meghivatkozott, tehát visszakereshető és így ellenőrizhető források alapján írhat le bármit a történelmi eseményekről, személyekről.

Történelmünk írott forrásait a levéltárak őrzik – míg a régészeti, néprajzi gyűjtések tárgyi emlékeit a múzeumok. Hazánk legnagyobb közgyűjteménye, egyben legnagyobb levéltára a Magyar Nemzeti Levéltár, mely 2012-ben az Országos Levéltár és a megyei levéltárak összevonásával jött létre.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár sok évtizede gyűjti a megye településeinek közigazgatási iratait. S míg az egyes megyei, járási hivatalokat, önkormányzatokat, bíróságokat, iskolákat és állami vállalatokat törvény kötelezi arra, hogy történelmi szempontból maradandó értékű, vagy jogbiztosító irataikat tizenöt év elteltével leadják a levéltárakba, addig a magánszemélyeket, egyesületeket semmilyen jogszabály nem kötelezi, nem is kötelezheti arra, hogy magántulajdonban lévő régi irataikat, fényképeiket átadják a területileg illetékes levéltárak valamelyikének.

A történelem azonban nem csupán hadvezérek és királyok, neves politikusok tetteiből áll, hanem a kis emberek hétköznapi életeiből, emberi sorsaiból is. Ha kíváncsiak vagyunk arra, hogy a társadalom többsége hogyan élte meg a nagy történelmi eseményeket, ha meg akarjuk érteni a társadalmi folyamatokat, ha érdekelnek bennünket a megyei, települési, helyi sajátosságok is, és különösen, ha teljesebb és hitelesebb képet akarunk alkotni a történelemről, akkor nem elégedhetünk meg a közigazgatási iratok vizsgálatával, hanem gondot kell fordítanunk magánszemélyek történelmi forrásértékkel bíró iratainak gyűjtésére, elemzésére is.

Az előadás azokra a kérdésekre keresi a választ, hogy JNSZ megyében hogyan változott az elmúlt években a magánirat ajándékozás, hogyan próbálták meg a forrásgyűjtést elősegíteni, milyen dokumentumokat ajánlottak fel részükre és ezek miért jelentősek a levéltári kutatás szempontjából.

A KIVÁLASZTÁSI TESZTEK TELJESÍTMÉNY ELŐREJELZŐ KÉPESSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

Szerző: Czine Péter

Az egyre erősödő gazdasági verseny hatására a vállalati kihívások között egyre inkább előtérbe kerül a megfelelő alkalmazotti gárda megtalálásának, megtartásának, teljesítményük nyomon követésének fontossága. E tágabb területen belül a kiválasztással és annak későbbi értékelésével kapcsolatban, a szakirodalomban már jelenleg is számos tanulmány született, ám lényegessége miatt valószínűleg az elkövetkezendő években is az egyik legtöbb érdeklődést kiváltó téma marad.

A kutatásom általános célkitűzése azt feltárni, mennyire is hasznosak, azaz milyen mértékben képesek előre jelezni a dolgozók későbbi teljesítményét, a munkaerő kiválasztási folyamat során használt képesség-, készség- és kompetenciamérő tesztek. Ahhoz, hogy a kérdésem megválaszolásra kerüljön két különböző kvalitást (IQ és konfliktuskezelés) vizsgáló eszköz és számos teljesítményfaktor (motivációs potenciál, munkahelyi elégedettség, előrelépett pozíciók száma, vezetői értékelések) került felmérésre egy Debrecen központú, szolgáltató szektorban tevékenykedő cég munkavállalóinál (N=50). A használt módszertan központi részét a már említett tesztek és kérdőívek mellett a (többváltozós, lineáris és bináris logisztikus) regresszió-elemzés adta.

A kapott eredmények alapján megállapítható, hogy a dolgozói teljesítményfaktorok jelentős részét képesek egyik, vagy másik alkalmazott teszt megjósolni, viszont a modellek magyarázóereje túlnyomó többségben gyengének mondható. A szignifikáns következtetések szerint, az általános intelligencia és a motivációs potenciál egymással ellentétes kapcsolatban állnak; a dolgozói előrehaladás becslése során jól alkalmazható az IQ és konfliktuskezelési tesztek eredményei a beszélt idegen nyelvek számával, valamint a nemek szerinti megoszlással kiegészítve; a munkavállalói kommunikációs készség jól előre jelezhető demográfiai adatok által; az intelligenciaszint jól prediktálja a munkakör-specifikus készségeket; munkahelyi elégedettség és az Office ismeretek terén nem található konzekvens összefüggés a kiválasztási módszerekkel.

HALLGATÓI VIDÉKKÉPEK KVALITATÍV MEGKÖZELÍTÉSÉBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SPORT LAKOSSÁGMEGTARTÓ EREJÉRE

Szerzők: **Dajnoki Krisztina – Szabados György Norbert – Kulcsár Gergely – Kőmíves Péter Miklós – Bácsné Bába Éva**

A szociológia aktuális hazai vizsgálati témái közül kiemelt jelentőséggel bír a vidék, a vidéki népesség élethelyzetének kutatása. A vizsgálatok egyik kiemelt fókuszterülete a vidék népességmegtartó képességének elemzése. Ebben a tényezőben kimagasló jelentőséggel bír a fiatalok helyzetének vizsgálata: a vidéki népesség jövőbeli alakulása szempontjából kulcsfontosságú, hogy a vidéki fiatalok helyben maradjanak, vagy iskolai tanulmányaik befejeztével visszatérjenek vidéki lakóhelyükre. A jól képzett, fiatal, helyi értelmiségi elit jelenléte ugyanis rendkívüli hatást tud gyakorolni a helyi fejlődésre.

A vidék népességmegtartó szerepére számos tényező gyakorol hatást. Vizsgálatunk eredményei szerint a munkahely megléte vagy hiánya igen jelentős hatást gyakorol a települések vonzerejére, de ezen túlmenően számos további környezeti és szociális tényező is nagy jelentőséggel bír. Felmérésünk eredményeként azonban a szabadidő hasznos eltöltése szempontjából elérhető lehetőségek is jelentősen hatnak a vidék népességmegtartó erejére, ezen a téren pedig a sportolási lehetőségek megléte és hatása megkerülhetetlen.

Kutatásunkban egyetemi hallgatókat kérdeztünk arról, hogy milyen véleménnyel vannak a vidéki életről, az ott elérhető lehetőségekről. A kutatási eredményeket összevetettük az elérhető szakirodalmi forrásokkal is, így egyebek mellett az egyetemi hallgatók sportolási szokásaira vonatkozó kutatási eredményeinket is más felmérésekkel összehasonlítva, tágabb kontextusba helyezve értékelhettük.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

AZ IPAR 4.0 FEJLŐDÉSE, HASZNÁLATA ÉS KIHÍVÁSAI NAPJAINKBAN

Szerző: **Erdei Edina**

Az Ipar 4.0 célja a gyártási és tervezési folyamatok optimalizálása, annak érdekében, hogy a vállalatok időt, pénzt és feleslegesen elhasznált erőforrásokat tudjanak megtakarítani. A hálózatokba megvalósuló szervezett gyártás segítségével a termelés rugalmasan tud alkalmazkodni a vevői igényekhez és a külső tényezők változásaihoz.

Célom, hogy átfogó képet adjak az ipari forradalmakat kiváltó technológiai, gazdasági újításokról, a napjaink fejlett technológiai lehetőségeiről, az Ipar 4.0-t megvalósító rendszerekről. A negyedik ipari forradalom kapcsán kutatásomban szót ejtek a 3D szimulációról, a Big Data analitikáról, IoT (Internet of Things) eszközökről, robotokról, az adatintegrációs hálózatokról, felhőkről és az okos gyárról. Az Ipar 4.0-t megvalósító rendszerek mellett ismertetem azok módszertani hátterét is.

Az Ipar 4.0 nem azt jelenti, hogy ki kell dobni minden 5 évnél régebbi gyártó gépet. Létezik olyan technológia, aminek a segítségével az analóg készülékek is ráköthetők a negyedik ipari forradalom fogaskerekére. Vizsgálatomban kitérek az egyik ilyen technológiára a PHM módszerre, amely a kiber-fizikai rendszerek vállalati üzemi tervezését segíti elő.

Bemutatom a gyors fejlődés előnyeit és veszélyeit, és a vállalkozások Ipar 4.0-ról alkotott véleményét, amiközben világossá válhat, hogy nem csak az ipar robbanásszerű fejlődéséről van szó, hanem a teljes gazdaság digitalizációjáról, mely az egész társadalmat érinti.

Vitathatatlan, hogy valamilyen szinten csökkenni fog a gyártásban közvetlenül részt vevők száma, viszont a munkavállalók helyzete az új pozíciók létrejöttével, valamint nagyrészt átképzéssel megoldható. Nagyarányú létszámcsökkenés helyett, inkább újra pozicionálásról lehet beszélni. A felszabaduló munkaerőt az Ipar 4.0 révén nyereséget hozó módon lehet bevetni más területeken.

Fontos, hogy a kis- és középvállalkozások is reagáljanak az Ipar 4.0 által hozott új technológiai lehetőségekre, hiszen, ha nem teszik, akkor jelentős mértékben lemaradnak. A negyedik ipari forradalom előidézi a digitalizáció versenyét, és amelyik vállalat ebben nem tud helyt állni - ahogyan az ipari forradalmak idején megszokott - az szépen eltűnik a süllyesztőben.

A NÉPESSÉG ÉLELMEZÉSÉNEK KÉRDÉSEI

Szerző: **Fróna Dániel**

A környezeti kihívások mára globális jelleget öltöttek. Az emberiség története során folyamatosan használta fel a környezetében lévő természeti erőforrásokat. Ezek felhasználása nagyobb ütemben történik, mint ahogyan azok természetes úton újratermelődnének. A biológiai diverzitás és az ökoszisztéma megőrzéséhez elengedhetetlen a fenntartható gazdálkodás.

A jelenlegi kutatások szerint 2050-re a globális népesség 30%-os növekedést fog elérni, ami 9 milliárd embert jelent. A népesség több mint 70%-a fog városban lakni, ami újabb területeket fog elvonni a természetes élőhelyektől. Ennek a 9 milliárd embernek kell a mennyiségi és a minőségi élelmézését úgy megoldani úgy, hogy közben nem terheljük tovább a környezetet. A fenntartható gazdálkodás folytatása elkerülhetetlen.

Jelenleg a fő problémát nem a meglévő élelmiszer mennyisége okozza, hanem annak globális elosztása, ami elsősorban a jövedelem különbségekből adódik. Míg egy átlag európai ember körülbelül a jövedelme 20%-át költi élelmiszerre, addig egy szegényebb régióból (például Afrika) származó ember a jövedelmének 60-80%-át is elköltheti élelmiszerre.

A népesség növekedésével párhuzamosan az étrendek is változnak. A magasabb hozzáadott-értékű élelmiszerek iránti kereslet fokozatos növekedése várható. Ezek az élelmiszerek főleg a hús és hús tartalmú készítmények, valamint a tej és tejtermékek.

AZ ÖNÉRTÉKELÉS ÉS A TELJESÍTMÉNY KAPCSOLATA UTÁNPÓTLÁSKORÚ LABDARÚGÓK KÖRÉBEN

Szerző: **Gottfried Péter**

Az önértékelés, mint fogalom jelentős szerepet játszik az élet minden területén, így a csapatsportokban is. Játékosként és edzőként szerzett tapasztalatok alapján fontosnak tartottam, hogy a labdarúgás kötelekein belül, elemzést végezzek az önértékelés kapcsán. Dolgozatomban az önértékelés és a teljesítmény kapcsolatát mutatom be az utánpótláskorú labdarúgók között. Kutatásom fókuszában a Dunning-Kruger hatás szerepének feltárása volt. Az elmélet lényegét az képezi, hogy azok az emberek, akik egy adott témában kevésbé jártasak, nem látják objektíven a hiányosságait és gyakran túlértékelik magukat. Kutatásom során a labdarúgásban érdekelt utánpótláskorú játékosok saját felkészültségükre, teljesítményükre vonatkozó önértékelését fogom elemezni. Kiemelt célkitűzésem volt, hogy több korosztályt bevonva végezzek el elemzést az önértékelés és a Dunning-Kruger hatást vizsgálva. A kutatás során három feladatot hajtottak végre a gyerekek. A gyakorlati feladatok között szerepelt a „dekázás”, a labdapassz tornapad segítségével és a szlalom labdavezetés utáni cél elérése. Hipotézisem az, hogy a vizsgálat tárgyát képező feladatokban is jelen van a Dunning-Kruger hatás.

Vizsgálatom során primer adatgyűjtést végeztem. A felhasznált elemzési módszerekhez tartozik az egy mintás t-teszt, független mintás t-próba, valamint a lineáris korreláció elemzés. Az elvégzett egymintás t-tesztek alapján megállapítható, hogy a dekázási feladatban az alulbecslés volt nagyobb arányban, míg a labdapassz és a szlalom feladatokban összességében felülbecsülték teljesítményüket a gyerekek. A korreláció elemzés során már a Dunning-Kruger hatás is megfigyelhetővé vált. Egyedül a szlalom feladatban tapasztaltam azt, hogy minél gyengébb teljesítményt nyújtott valaki, annál több becslési hibát követett el, ami a Dunning-Kruger hatást bizonyítja. A másik két feladat eredményei

alapján nem jelent meg a hatás. A független mintás t-próbával két csoportot alakítottam ki a legjobban és legrosszabban teljesítőkből. A Dunning-Kruger hatásra jellemző motívumok ebben a vizsgálati részben is a szlalom feladatban jelentek meg. A legrosszabban teljesítők átlagosan felülbecsülték a teljesítményüket. Összegezve megállapítható, hogy a Dunning-Kruger hatás a labdarúgás egyes feladataiban jelen van, de nem mindegyiknél.

GAMIFIKÁCIÓ A HUMÁNERŐFORRÁS GAZDÁLKODÁSBAN

Szerző: **Héder-Rima Mária**

A „gamifikáció” a HR számos területén alkalmazható eszközként jelenik meg, mely lényeges mértékben kapcsolódhat több HR funkció működésének támogatásához. A tanulmány célja gyakorlati felhasználás terén hazai szakemberek véleményén keresztül összefoglalni mindazon lehetőségeket, melyek leggyakrabban előtérbe kerülnek a játékosítás kapcsán a HR folyamatokban. A következtetések és konklúziók szakértői vélemények elemzésének tükrében készültek tartalomelemzés módszere révén. A terület egyik kiindulópontja a „Fun at work” szemlélet, mely trendként jelent meg az amerikai menedzsmentben és kezd mindinkább elterjedni a haladószemléletű hazai cégek életében is. Célja az ügyfélhűség növelésén túl a dolgozói elhivatottság, a versenyszellem előtérbe helyezése és ezáltal az ösztönzés és teljesítménynövelés – amelyek mind a pozitív élmény elérését célozzák, melyet, ha az egyén a foglalkoztató szervezettől kap meg, úgy ahhoz mind inkább ragaszkodik – így elmondható, hogy támogatja a vonzást és megtartást valamint korlátozza a fluktuációt. A játékosítás szerepe ezen túl a teljesítményértékelésben és a visszajelzési folyamatokban is nagymértékű szerepet játszik. Tovább elemezve a kapcsolódó HR funkciókat megemlítendő a kiválasztás során a jelöltek készségeinek felmérésekor, valamint azok fejlesztésére is hatékony eredményességgel hat.

AZ ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓ A KÖRNYEZETVÉDELMI HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA FŐKÉNT 2 MEGYÉJÉRE KONCENTRÁLVA

Szerző: **Horváth Adrienn**

A környezetvédelem kérdésének felértékelődése számos új tudományos kutatási lehetőséget teremtett. A környezeti problémák összetettek, így kezelésük is komplex megoldást kíván. A téma társadalmi kontextusai miatt a természet- és műszaki tudományok mellett szükség van a jog, a szociológia, a közgazdaságtan és más területek eredményeire is. Manapság a vállalatok életében és a mindennapi életben is nagyobb szerepe van a környezetünk megőrzésének, fenntartásának. Az egyre felgyorsuló világban, a folyamatos fejlesztések miatt napról napra újabb technológiák jelennek meg, melyeket szívesen alkalmaznak a vállalatok. Azonban ezeknek a technológiáknak az alkalmazása nem elegendő a versenyképesség megőrzéséhez, szükség van arra is, hogy a többi változásra is időben reagáljanak a vállalatok. A vállalatok felé egyre nagyobb a társadalmi nyomás a környezeti hatásokkal összefüggésben. A versenyképesség eléréséhez és megőrzéséhez már hozzá tartozik a környezettudatosság, ami a fogyasztóknak is ugyanolyan fontos, mint a vállalatoknak. Ennek eléréséhez elengedhetetlen egy olyan vállalat, amely a megfelelő intézkedéseket teszi meg a környezet védelme érdekében. Jelen kutatás célja megmutatni az Észak-alföldi régió környezetvédelmi politikáját ezen belül is Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéket. Kiemelni a környezettudatos magatartás kialakításához és fejlesztéséhez kapcsolódó kulcskérdései. A környezetvédelemmel kapcsolatos alapvető feltételezéseket, véleményeket kiemelése, amelyek alapvetően hozzájárulnak a fejlesztések irányához.

A DEBRECENI ÉS A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉRTÉKTÁRBA VALAMINT A MAGYAR ÉRTÉKTÁRBA FELVETT NÉPI KÉZMŰVES ÉRTÉKEK KÖZÜL A „DEBRECENI MÉZESKALÁCS” HELYE ÉS SZEREPE A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI NÉPMŰVÉSZETI EGYESÜLET INNOVÁCIÓS TEVÉKENYSÉGÉBEN

Szerzők: **Hubert Erzsébet – Csapóné Riskó Tünde**

A Hajdú-Bihar Megyei Népművészet Egyesület 1982-ben alakult, közhasznú civil szervezetként működik. Küldetése a kortárs népművészet alkotóinak szakmai és érdekképviselője, a népi iparművészet értékeinek kutatása, bemutatása, fejlesztése, válaszok keresése a 21. század kihívásaira, amelyekkel a népi kézművesek szembesülnek tevékenységük során.

Az Egyesületnek jelenleg 150 tagja van, akik 14 féle, ú.n. örökségszakmával foglalkoznak. 50 fő népi iparművész, 23 fő szakoktató, 11 fő a Népművészet Mestere, 11 fő a Népművészet Ifjú Mestere, Prima Primissima Junior díjjal 4 fő rendelkezik. 7 etnográfus és 3 közművelődési szakember segíti a kézműveseket. 2017 január 22-én a Magyar Kultúra Napja alkalmából a Hajdú-Bihar Megyei Népművészet Egyesületet Csokonai Vitéz Mihály Községi Díjjal jutalmazta az Emberi Erőforrások Minisztériuma.

Az Egyesület rendszeres programjai között szerepelnek kutatómunkák, terepi és múzeumi gyűjtések, kiállítások megvalósítása, konferenciák szervezése. Az Egyesület kiemelt nagyrendezvényei közé tartozik az idén 10. alkalommal megszervezett Nemzetközi Fazekas Fesztivál, és a 8 éve megrendezésre kerülő Debreceni Kézműves Fesztivál. A debreceni népi kézműves mesterségek közül kiemelt figyelmet fordítunk a mézeskalácsosságra. A Debreceni Déri Múzeummal kötött Együttműködési Megállapodás alapján társrendezői vagyunk a Mézeskalács Fesztiválnak.

Az Egyesület érdekvédelmi tevékenységei között jelentős az egyes népi kézműves mesterségek, egyes alkotók életművének felterjesztése a helyi, a megyei és nemzeti értéktárakba.

A debreceni mézeskalácsosság a helyi és megyei értéktárban kapott helyet és bekerült a Nemzeti Értéktárba, ami előszobája a Hungarikummá válásnak. Debrecenben jelenleg 7, a megyében 3 alkotó él, közülük 5 alkotó Egyesületünk tagja. 1 fő a Népművészet Mestere, 1 népi iparművész, 1 szakmunkás, 2 fő még nem szerzett minősítést, de folyamatosan zsűrizteti alkotásait.

Készülő tanulmányunkban feldolgozzuk a mesterség történetét, bemutatjuk a debreceni és a Hajdú-Bihar megyében tevékenykedő mézeskalácsos családokat. Beszámolunk arról, hogy az Egyesület milyen módon segíti az alkotókat, milyen törekvések vannak azért, hogy keresett árucikk legyen ez az évezredek hagyományú kézműves termék. A mézeskalácsos mesterséggel foglalkozók részére az innováció nagyon fontos kérdés, hiszen a hagyományos alapanyagokból készült termék népszerű, a mai vásárok egyik legkeresettebb portékája. Az esztétikai kérdéseken túl olyan problémák is felvetődnek, amelyekre 21. századi válaszokat kell adniuk. Pl. egyes vásárokon egyes mézeskalács típusokat csak ajándéktárgyként és nem élelmiszerként forgalmazhatják, vagy a debreceni mézest, amelynek igen magas a méz tartalma, CSIPSZ adóval akarták sújtani. Felmerül a mintázó fa (ütőfa) készítő fafaragó és az alap tészta készítő mester közötti szerzői jogi kérdés is.

A PONTYTERMÉKEK KOMPARATÍV ELŐNYÉNEK VIZSGÁLATA AZ EU28-BAN

Szerző: **Karnai Laura**

Globális szinten megfigyelhető, hogy napjainkban a világ népességének rohamos növekedésével együtt a hústermelés is egyre nagyobb mértéket ölt, melyben a halászati termékek is fontos szerepet játszanak, hiszen évtizedek óta az emberi táplálkozás fontos részét képezik a különböző hal, rák és kagylófélék. A haltermelésen belül az akvakultúra ágazat hosszútávon képes biztosítani a megfelelő mennyiségű és minőségű haltermelést, hiszen a halászat a tengerek kimerülése miatt jelentősen korlátozott. Az akvakultúra térnyerése által a fenntarthatóság szempontjából kifolyólag egyre inkább felértékelődik a hallisztfüggetlen, gabona alapú pontytermelés, mely termelési volumene alapján világszinten a 3. legmeghatározóbb halfajtnak tekinthető, s a hazai étkezési halelőállításában is ponty dominancia mutatkozik. Az összes halfajt megvizsgálva 2016-ban a legfrissebb FAO adatok szerint

hazánk, évi 15 ezer tonna termelési mennyiséggel a harmadik legnagyobb pontytermelő ország az Európai Unió tagországai között (csupán csak Lengyelország és Csehország előzi meg, 20,3 illetve 20,8 ezer tonna/éves mennyiséggel). Kutatásunk célja a hazánk legmeghatározóbb halfajának, a pontynak a nemzetközi helyzetének bemutatása az EU28-ban, különös figyelmet fordítva a főbb exportáló és importáló országokra. Tanulmányunkban a szekunder kutatás alapját az EUROSTAT és a KSH statisztikai adatbázisok szolgáltatták, mely alapján termelési tendenciák megfigyelését követően megvizsgáltuk az ágazatban a kereskedelem alapján megjelenő komparatív előnyöket vagy hátrányokat az RCA index segítségével. Az RCA-index számításához felhasznált alapadatokat a COMTRADE nemzetközi külkereskedelmi adatbázis szolgáltatta 10 évre visszamenőleg. A tanulmány részletesen vizsgálja a termelési tendenciákat, valamint az RCA index eredmények mögött álló ok-okozati összefüggéseket.

VÉGZETTSÉG ÉS JÖVEDELEM KAPCSOLATÁNAK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN

Szerző: Kelemen Sándor

A gazdasági és a társadalmi szempont meghatározó részét képez a fenntartható urbanizáció területén. A globalizáció adta keretek között a fejlett államok mára a nagyvárosi térségek vagy a csomóponti régiók versenyképességének javításra koncentrálnak. Mikor leírjuk a fenntartható urbanizációt, akkor egy település fizikai állapota, valamint ezen állapot átforgalmazásának folyamatát értjük, ez az átalakítási, átforgalmazási folyamat szolgálja a fenntartható urbanizációt. A fenntartható fejlődés elősegítése érdekében a városi közeg tervszerű átdolgozása minden aspektusból nélkülözhetetlen. Az EU fejlesztési anyagaiban kiemelt szerepet töltenek be a policentrikus városhálózatok kialakítása. Ezen fenntartható fejlődéshez elengedhetetlen a megfelelő szervezeti és jogi, valamint a finanszírozási eszköztár. A különböző dokumentumok és a közösségi források eredményeképpen a városi hálózatok fenntartható fejlesztését helyi önkormányzatok és a nemzetállamok kormányai támogatják. Fontos a szakpolitika iránymutatása a település fejlesztési, valami városfejlesztési stratégia, akcióterületi tervek terén. A jelenkorunk koncepcióit azonban számottevő jövőbeni konfliktus is követheti, abból eredően, hogy a kérdéskör problematikus és komplex elemeket is tartalmaz.

AZ EURORÉGIÓK SZEREPE A HATÁR MENTI EGYÜTTMŰKÖDÉSSEN AZ EU KELETI HATÁRÁN

Szerző: Kiss Éva

Az EU keletre való terjeszkedése során kialakult az EU-s és ukrain határ menti régiók új státusa, amely előfeltételezi a határ menti régiók fejlesztési elveinek kidolgozását és megvalósítását. Ebben az értelmezési tartományban a legfontosabb aspektus az EU regionális politikai elveinek a határ menti együttműködési elveinek való szigorú megfelelése. Kétségtelen, hogy a határon átívelő együttműködés fejlesztésének köszönhetően kialakult effektív eurorégiós integráció lényegesen növeli Ukrajna összeurópai integrációs folyamatokba való csatlakozásának lehetőségét. Ukrajna és a szomszédos közép-európai uniós országok közötti határon átívelő együttműködés jogi szempontból az európai határon átívelő együttműködések szabályzó normák, törvényszerűségek és rendeletek alapján folytatják tevékenységüket. Még pontosabban – az 1980. május 21-én Madridban aláírt területi egyesületek és helyi hatalmak határ menti együttműködéséről szóló Európai Keretes Konvenciónak és az adott konvenció Kiegészítő jegyzőkönyveinek megfelelően.

Az eurorégiók, mint a legelterjedtebb európai határon átívelő együttműködés intézményesített formái, keretén belül lehetőség nyílik az országhatárok szerepének és jelentőségének optimális minimalizálására és a közös problémákra irányuló regionális/régiókon átívelő szinten megvalósuló együttműködés tökéletesítésére.

Elvi szempontból a legfontosabb momentumnak az bizonyul, hogy az ukrajnai és a közép – európai eurorégiók új minőségének gazdasági fejlődése, a politikai szövetség formálás progresszív útjának megteremtése, és a biztonsági szférában való együttműködés befejező stádiumában az EU határainak keltre való kitolása által valósítható meg. Mindez közvetetten hat Ukrajna és Közép-Európa határon átívelő új együttműködések rendszerének strukturális és mechanizmusbeli változásaira. Ukrajna számára jelenleg a legfontosabb feladat a határon átívelő együttműködés egységes rendszerének kialakítása, amelyek a két vagy többoldalú szinten meghatározott fő irányvonalakat, formák, fajtákat, és tudományosan kidolgozott közös terveket, koncepciókat, ukrajnai és az európai uniós régiók határ menti együttműködéseinek fejlődési stratégiáit tartalmazzák.

Az alakulóban lévő ukrajnai határ menti együttműködések dinamikus és effektív rendszerének az egységes ukrajnai nemzetközi kapcsolatok mérvadó alrendszerévé kell válnia. Az adott rendszer formálásának egyik alapvető aspektusaként, pedig a nemzetközi integrációs folyamatok értelmezésének aspektusa tekinthető.

SPORTSZÓRAKOZTATÁS KÍNÁLATI VIZSGÁLATA A DEAC LABDARÚGÓ SZAKOSZTÁLYÁNÁL

Szerző: Koroknay Zsuzsa

A Debreceni Egyetem Magyarország egyik legnagyobb felsőoktatási intézménye, így alapvető igényként merül fel a sportolási lehetőségek biztosítása. Az egyetem sportfeladatai közül a hallgatók versenysportolásáért az egyetemi sportegyesület, azaz a Debreceni Egyetem Atlétikai Club felel.

A DEAC két alapszolgáltatása közé tartozik – csere tárgya szerinti csoportosítás alapján – a részvételi sportszolgáltatás, valamint a sportszórakoztatás. Jelen vizsgálatban utóbbi került megfigyelésre. A kutatás módszere a szakirodalmi áttekintések alapján a sportszolgáltatás menedzsment rendszerének feltérképezése esettanulmány mintájára.

A kutatásban a sportentitás sportszórakoztatási alapszolgáltatásának bemutatása történt, amelyben a csere tárgya mások sportolásának élvezete. Mindez a felnőtt férfi labdarúgó nemzeti bajnokság harmadik vonalában szereplő csapat, illetve a felnőtt férfi NBI és NBIII bajnokságokban szereplő futsal csapatokon esetében vizsgáltam.

Az alapszolgáltatás során létrejövő fogyasztói érték faktorai, valamint az értékteremtési folyamat összetevői is meghatározásra kerültek. A fogyasztói elvárások, várankozások sokrétűek, több dimenzióban is értelmezhetőek és négy fő faktor mentén haladva – higiénia, megerősítő, kritikus, közömbös faktorok – kerültek megállapításra.

A fogyasztói lojalitás vizsgálata a pszichológiai elköteleződés és magatartási következetesség szempontok szerint történt, amely során azonosításra kerültek a magas-, ál-, rejtett- valamint alacsony hűséggel rendelkező fogyasztói csoportok a DEAC esetében.

A FOGLALKOZTATÁS ÉS ÁRBEVÉTEL KAPCSOLATA A NYÍRBÁTORI JÁRÁSBAN

Szerzők: Kovács István – Pierog Anita

A hazai és a nemzetközi szakirodalom kiemelt figyelmet szentel a KKV szektor folyamatainak vizsgálatára, hogy megbecsülhesse a KKV szektornak mind a makrogazdaság egészében, mind a regionális gazdaságban betöltött szerepét. Kétségtől, a versenyképesség alakulása szempontjából kiemelten fontos a keleti régiók felzárkózása, a jövedelmi és foglalkoztatási helyzete, így a gazdaságpolitikai beavatkozások jelentékeny része éppen azt célozza meg, hogy a vállalati versenyképességet javítsa. Az ilyen programok eredményességét a kutatók többnyire úgy próbálják megbecsülni, hogy a munkatermelékenységet a GDP adatokból visszafejtve (a teljes tényező termelékenységgel levezetésével) számítják ki, végül elemzik ennek időbeli alakulását.

Ezzel szemben az alulról építkező, mikroszintű elemzések az árbevételre építenek, mivel ez minden termelékenységi mutató alapja; bevétel nélkül nem realizálódik jövedelem sem. Így az olyan regionális

gazdaságelemzéseknek, amelyek egy kisebb területi egység gazdaságának összefüggéseit tárják fel, az olyan objektív mutatókat érdemes felhasználni, mint az árbevétel, vagy a foglalkoztatotti létszám. Jelen tanulmányban azt vizsgáljuk meg, hogy az Észak-Alföldi régióban fekvő Nyírbátori járásban a különböző iparágakban azonosítható-e valamilyen kapcsolat a cégek árbevétele és a foglalkoztatotti létszám között, és ha igen, akkor ez milyen modellel írható le. Egy járás gazdaságának versenyképességére jelentős ráhatással vannak az iparág-specifikus trendek, így különösen fontos, hogy az egyes iparágak foglalkoztatási képességét azonosíthassuk. Hipotézisünk szerint pozitív korreláció áll fent a foglalkoztatás és az árbevétel között, és ez egy lineáris egyenlettel írható fel. Amennyiben a feltételezéseinket alátámasztják az adatok, akkor az egyes modellek „hüvelykujj-szabályként” írják le a különböző ágazatokbeli foglalkoztatási helyzetképet, amit akár a gazdaságpolitikai akciók megalapozásához is közvetlenül fel lehet használni.

A KÜLFÖLDI MÉRNÖK HALLGATÓK MOTIVÁCIÓI

Szerzők: Kovács István – Pusztai László

Az elmúlt 5 évben a Debreceni Egyetem angol nyelvű mérnöki képzési programjaiban a hallgatók szám exponenciálisan nőtt, 130 főről 669-re. Ez a bővülés kihívások elé állítja az egyetemet, a várost és Magyarországot is, hiszen az egyetemen megfelelő infrastruktúrát és szervezeti háttérrel kell biztosítani, a városban olyan körülményeket kell teremteni, ahol a külföldiek is otthonosan tudják érezni magukat, és az országnak a külföldiek számára biztosítani kell az ösztöndíjak finansziális forrását. Így a külföldiek ittléte egyrészt komoly ráfordításokat és erőforrásokat igényel mindhárom szinten, másrészt viszont nehezen számszerűsíthető, de jelentős hozzávéka van a régió fejlődésére. Azon túlmenően, hogy itt költenek, itt fizetnek a lakhatásért és ezzel közvetlenül növelik a helyiek jövedelmeit, még a munkakultúrára is komoly ráhatással vannak, mivel multikulturális környezetet hoznak be mind az oktatásba, mind a munkahelyekre. Emiatt a régió fejlődése, és a debreceni felsőoktatásban résztvevők növelése és végzettjeinek megtartása érdekében kulcskérdés annak ismerete, hogy miért választják Debreceni Egyetemet, illetve hogy milyen terveik vannak a végzés után.

Tanulmányunkat egy kérdőíves felmérésre építjük, amit a Debreceni Egyetem 283 külföldi mérnökhallgatója töltött ki. A kérdéssor az általános demográfiai rész mellett az intézményválasztást megelőző motivációkra fókuszáló, illetve a jövőbeni munkaválasztási terveiket felmérő részből állt. Azt kívánjuk feltárni, hogy melyek azok a motivációs elemek, amelyek a debreceni képzés mellett szóltak, illetve mennyire hajlandók a végzés után is itt maradni. Az eredmények azt mutatják, hogy a legfontosabb tényező a közbiztonság volt, ugyanakkor a legkevésbé fontos szempont Debrecen vonzereje. Ha ezt összevetjük azzal, hogy 40%-uk szívesen vállalna munkát Magyarországon a végzés után (ráadásul a 25%-uk az első helyen említette hazánkat a munkavállalási célszörzágok listáján), akkor Debrecen élhetőségének előzetes kommunikálására nagyobb hangsúlyt lenne érdemes fektetni.

AZ AGRÁRMUNKAERŐRE VÁRÓ AKTUÁLIS KIHÍVÁSOK

Szerző: Kómíves Péter Miklós

A 21. század jelentős technológiai fejlődése a korábbiakban nem tapasztalt mértékben gyakorol hatást a munkavégzésre és a munkaerőpiacra. A fejlődés hatására egyes szektorokban jelentősen változott az elvégzendő munka jellege és mennyisége is.

Az agráriumot a bekövetkezett változások kiemelten érintik, amelyek összhangban vannak a mezőgazdaságra nehezedő egyre növekvő nyomással. A 21. század mezőgazdaságának ugyanis nemcsak a növekvő világnépeség étkezési igényeinek kell megfelelnie, hanem a globális jólét erősödése miatt a megváltozó étkezési szokásokkal is. Ezek a hatások együttesen egy igen komoly teljesítménynövelési kényszert eredményeznek a mezőgazdaság egészét tekintve is, amellyel az

agrárszektor kizárólag akkor tud majd lépést tartani, ha egyre több helyen és egyre nagyobb mértékben kezdik alkalmazni a 21. század technológiai fejlesztéseit, vívmányait.

Az előadás célja, hogy nemzetközi példákkal szemléltesse a technológiai fejlődés munkaerővel szemben támasztott kritériumait, azok teljesítési módjait és az elérhető eredményeket. A 21. században az agrármunkaerővel szemben is egyre több kritérium kerül majd megfogalmazásra, hiszen a legmodernebb elérhető technológia alkalmazását nem lehet pusztán tapasztalati úton elsajátítani. A formális képzések szerepe növekszik, ezek segítségével pedig orvosolhatóak mindazok a globális kihívások, amelyek a világnépesség megfelelő minőségű élelmezése kapcsán merülnek fel.

A publikáció elkészítését a "Tehetségből fiatal kutató" A kutatói életpályát támogató tevékenységek a felsőoktatásban című, EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg

TELJESÍTMÉNYMENEDZSMENT FÓKUSZÚ TÁRSADALMI INNOVÁCIÓ A KÖZSZFÉRÁBAN

Szerző: **Kucsma Daniella**

Manapság egyre jelentősebb szerepet kap a teljesítménymenedzsment minden vállalat, szervezet életében. Kutatásaim első sorban a közszolgáltató szektorra fókuszálnak, hiszen ezen a területen is meg kell felelni számos elvárásnak mind, ha a szervezet érdekeit vizsgáljuk mind, ha a vevők igényeit. Manapság a társadalmi innovációs tevékenységnek is jelentős szerepe van, hiszen minden közszolgáltató vállalat szeretne olyan szolgáltatás nyújtani, ami a társadalom elvárásainak megfelel, illetve olyan fejlesztéseket bevezetni, ami közérdekét képviseli. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy miért jó, ha egy közszolgáltató szervezet társadalmi innovációs tevékenységet folytat és ez hogyan lehet hatással a szervezet teljesítménymenedzsment rendszerére. A válasz erre a kérdésre egyszerű, hiszen versenyképességet, hatékonyságot, olcsóbb szolgáltatást és társadalmi kohézióerősítést eredményez. Azonban érdemes azt is megvizsgálni, hogy ezen elemek beépítése mellett, hogyan lehet a szervezet mérhetőségére is összpontosítani, hogy hozzájáruljanak a teljesítmény mérhetőségéhez. Munkámban törekszem arra, hogy ne csak azt mutassam be, hogy mi a társadalmi innováció és ez hogyan hat a teljesítményre, hanem olyan példákat is említsek, ami egy egészségügyi szervezet mindennapjaiban is megjelennek. A fő célom, ezen területek vizsgálatával, hogy közelebb kerüljek az általam megfogalmazott kutatási kérdések tisztázására, ami a közszolgáltató szervezetek teljesítménymenedzsmentjéhez kapcsolható elsődlegesen.

A GYAKORLAT SZEREPE AZ ADATRÖGZÍTŐ-MUNKÁBAN – A KÉRDŐÍV-RÖGZÍTÉS TANULÁSI GÖRBÉJE

Szerző: **Kun András**

A tanulási (vagy másik elterjedt nevén tapasztalati-) görbék, bár eredetük a termelés-menedzsmenthez kötődik, számtalan területen bizonyultak már hasznosnak. Minden olyan tevékenység esetében becsülhetővé, előre jelezhetővé tehetik (amennyiben léteznek) a tapasztalat teljesítményre gyakorolt hatását, amelyben jelen van az ismétlődés. Ezáltal pedig tervezhetővé válik a több termékből, szolgáltatási egységből álló sorozatok teljes átfutási ideje, a dolgozók betanításához szükséges idő, a minőség várható alakulása és még számos más output-mutató. Jelen előadás egy, a regionális kutatások, ezen belül különösen a társadalom és menedzsment-tudományok számára egyaránt lényeges területen támasztja alá a tanulási görbék használhatóságát. Ez pedig a kérdőíves felmérések során végzett adatrögzítési munka, a „kérdőívek begépelése”. Mivel a cél nem a szélesebb populáció ilyen képességeinek felmérése, hanem a jelenség létének igazolása, a vizsgálat mindössze négy alany (adatrögzítő) bevonásával, de egységes feltételek mellett történt. Mindegyikük ugyanazt a kérdőívet rögzítette (2-2 fő annak 2-2 minimálisan eltérő változatát) 16-18 egymást követő alkalommal, stopperrel mérve az egy kérdőív begépeléséhez szükséges műveleti időt. Az előadás bemutatja az

egyéni és az átlagos tanulási görbéket, melyek meglehetősen magas magyarázó erővel rendelkeznek, és körülbelül 80%-os fejlődési rátát mutatnak. Vagyis, egy átlagos adatrögzítő esetén a berögzített kérdőívek számának minden duplázódása körülbelül 20%-kal csökkenti a szükséges gépelési időt. Tehát például egy olyan kérdőívnel, aminek az első példányát 10 perc alatt rögzíti egy reprezentatív adatrögzítő, ugyanez a személy a századik példánynál már csak körülbelül kétféle és egynegyed percet fog felhasználni.

A DEBRECENI CSÁSZÁRI KIRÁLYI MEGYEI TÖRVÉNYSZÉK BÜNTETŐJOGI GYAKORLATA

Szerző: **Kun-Szabó Zsanett**

Előadásom keretében a Debreceni Császári Királyi Megyei Törvényszék büntetőbíráskodási gyakorlatát mutatom be 1850-1861 között. A téma alapjául szolgáló forrásokat a Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú Bihar Megyei Levéltárában gyűjtöttem össze, a felkutatott anyagban összesen 2017 db. vonatkozó esetet találtam, így ez szolgálja előadásom alapját. A megnevezett időszak különösen izgalmas büntetékiszabási szempontból, ugyanis ez az az időszak, amikor is hazánkban az osztrák Büntetőtörvénykönyv volt hatályban, így ítélezési gyakorlatuk alapját lényegében egy idegen, ránk oktroyált büntetőtörvénykönyv adta. Ugyanakkor e törvény volt az első kodifikált törvénykönyv, amit a bíróságok alkalmazhattak, és hozzájárulhatott a gyakorlat egységesítéséhez. Így vizsgálódásom elsődleges szempontja az volt, hogy az osztrák törvénykönyv rendelkezései a gyakorlatban ténylegesen mennyiben kerültek alkalmazásra, hogyan tudtak a korszak bírái a megváltozott helyzethez alkalmazkodni, vagy esetleg mennyire tudták a szokásjog alapján kialakított gyakorlathoz igazítani az új törvény rendelkezéseit. Előadásomban választ adok továbbá arra is, hogy mely esetek fordultak elő a leggyakrabban a törvényszék előtt, milyen mértékű büntetések kerültek kiszabásra, mely szempontokat vették figyelembe a büntetés megállapításakor, illetve, hogy mi jellemezte az elkövetői kört.

A VÍVÁS SPORTÁG ELEMZÉSE A PASSZÍV SPORTFOGYASZTÓK SZEMPONTJÁBÓL

Szerző: **Madarász Tamás**

A vívás sportág vitathatatlanul az egyik legmeghatározóbb egyéni olimpiai sportága Magyarországnak. Országunk vívói rendkívüli eredményességgel szerepelnek a különböző nemzetközi sporteseményeken, így a négy évente megrendezésre kerülő Olimpiai játékokon is. Sportszakmai sikeressége tehát megkérdőjelezhetetlen, azonban gazdasági tekintetben a szakág több szempontból is jelentős lemaradásban van. Általánosságban elmondható, hogy a sportágak legfőbb anyagi bevételét a televíziós közvetítési jogokból származó bevételek jelentik, amelyek hiánya szinte ellehetetleníti a vívás sportág gazdasági alapú működését. Magyarországon a sportág alacsony médiamegjelenése azonban nem a média döntéshozóinak köszönhető, a televízióban való ritka megjelenés inkább a csekély szurkolói bázisra vagy nézői érdeklődésre vezethető vissza. Ennek megfelelően a vívás – mint egyéni sport – hátrányban van a látvány és csapatsportágakkal szemben a nézőkért folyó „harcban”, hiszen a nézettségi adatok egyértelműen megmutatják, hogy kevesen érdeklődnek a sportág rendezvényei iránt. Véleményem szerint ahhoz, hogy jelentős szurkolói bázist alakítson ki magának a vívás elengedhetetlenek az innovációs lépések. A passzív sportfogyasztók motivációjának vizsgálata megmutatja döntéshozóknak, hogy milyen összetevők és lépések szükségesek ahhoz, hogy a média által kínált lehetőségeket maximálisan kihasználva nézettebbé tegyék a sportágot. Vizsgálatom célja, hogy bemutassa, milyen tényezők szükségesek ahhoz, hogy a vívás sportágban tudatos sportfogyasztás alakulhasson ki, hiszen a gazdasági alapon való működéshez elengedhetetlen, hogy a sportág képviselői lépéseket tegyenek a sportfogyasztói bázis növelése érdekében.

A RÖVID IDEJŰ FELSŐOKTATÁSI KÉPZÉSEK MEGJELENÉSE MAGYARORSZÁGON

Szerzők: **Máté-Szabó Barbara – Tóth Dorina Anna – Németh Dóra**

Előadásunk az európai felsőoktatási rendszer első szintjét vizsgálja. A felsőoktatásnak egy speciális képzési területében kíván betekintést nyújtani. Az ISCED 5. szintjén levő rövid idejű felsőoktatási képzések magyar jellemzőit, történelmi vonatkozásait vizsgáljuk.

Felsőoktatási rendszerünk egyik speciális részeként tekinthetünk a felsőoktatási szakképzésre, melynek megjelenése és a bolognai rendszerbe történő beágyazódása még nincs 20 éves. Az 1998-ban indított akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésnek nevezett képzés kezdetei a 90-es évek közepére tehetőek, ugyanis ekkor erősödött meg az igény, az elvárás az egyetemi szektor mellett egy olyan képzési forma kialakítására, amely szemben a korábbi ún. post-secondary (dominánsan a középiskolához kötődik Magyarországon) oktatással szemben jobban megfelel a munkaerő-piaci igényeknek.

A felsőoktatási szakképzés (FOSZK) korábban felsőfokú szakképzés (FSZ-2003-2013) és akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzés (AIFSZ 1998-2003) témája hazai és nemzetközi szinten is kutatott. A képzés kialakulását, fejlődését több munka is vizsgálta (Furth, 1973; Teichler, 1998,2003; Brine, 2008; Santiago, 2005; Schneider, 2008) emellett összehasonlító elemzések is foglalkoztak az európai országok sajátosságaival (Kirsch et al., 2003; Dobbins- Knill, 2009; CEDEFOP 2014). Kutatásunk célja, hogy a történelmi vonatkozások mellett nemzetközi adatokon keresztül elemezzük a képzés helyzetét a felsőoktatásban.

Előadásunkban a képzés történelmi egységeinek felvillantása mellett a képzések fogalmi meghatározására és országonként eltérő gyakorlatára is fókuszálunk. Nemzetközi tanulmányok és adatok összefüggésében próbáljuk meg bemutatni a magyar rendszer sajátosságait. Célunk helyzetképet nyújtani, amely révén megismerhető lesz a képzés hazai és európai sajátosságai mellett a hallgatók jelentkezési mutatói is.

A bemutatandó eredmények választ adhatnak azokra a kérdésekre, hogy a képzések értelmezése, meghatározása és gyakorlati irányultsága országonként mennyire is eltérő, emellett az utóbbi években történt reformok milyen változásokat is hoztak Magyarországon.

A 150 ÉVES NÉPOKTATÁSI TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSA: A NÉPISKOLAI ÉPÜLETEK ÉS A HAJDÚSZOBOSZLÓI POLGÁRI FIÚISKOLA

Szerző: **Megyeri-Pálffi Zoltán**

A népiskolai közoktatás tárgyában született 1868. évi XXXVIII. törvénycikk megalkotásának 150. évfordulója apropóján a törvény végrehajtásának építészeti vetületével, szorosabban a népiskolai épületekkel foglalkozik az előadás. A téma tárgyalásakor azonban fontos a törvény megalkotójáról, a hajdúszoboszlói születésű Gönczy Pálról (1817–1892) is szót ejteni. Annál is inkább, mert ő készítette el azt a mintatervkönyvet 1870-ben, amely a korban építendő népiskolai épületekre vonatkozó építészeti-szakmai előírásokat tartalmazta. A téma regionális vonatkozásait pedig a Hajdúszoboszlón 1898-ban létrejött állami polgári fiúiskola története adja, a maga 1899-ben megépült épületével.

Az előadás első része az 1868-as népiskolai törvényről, annak jog- és oktatástörténelmi jelentőségéről szól. Ebben a vonatkozásban bepillantást nyerhetünk mind a korabeli iskolai rendszerbe, mind az oktatásügyi igazgatásba.

A népiskolai törvény végrehajtásának fontos eleme volt a szükséges épületállományról való gondoskodás. Ehhez készítette el Gönczy Pál a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium megbízása alapján a Népiskolai épülettervek c. munkáját, amelyben részletesen megfogalmazta az iskolaépületekkel szemben támasztott építészeti, szakmai és higiéniai követelményeket, s ehhez

terveket is rajzolt. Az előadásban e mintatervkönyvön kívül, annak hatásáról, majd az azt váltó későbbi mintatervekről is szó esik, egészen az 1920-as évek Klebelsberg-féle programjáig. Végül pedig a téma regionális vonatkozásában a hajdúszoboszlói polgári fiúiskola építéstörténetét villantja fel az előadás, elsősorban a korabeli helyi sajtó lapszámainak áttekintése révén, amelyet az elkészült iskolaépület egy rövid építészeti elemzése zár.

MEZŐGAZDASÁG ÉS ÁLLATTARTÁS A KÖZÉPKORI UNG-, BEREK- ÉS UGOCSA VÁRMEGYÉKBEN

Szerző: **Mihók Richárd**

A középkor idején Magyarország népességének legnépesebb csoportját a falusias településeken élő, földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozó emberek alkották. Az Árpádház idején ez még inkább igaz volt, ám a XIV. századtól sem változott igazán sokat. A társadalom minden csoportja részt vett valamilyen formában a mezőgazdaság és állattartás valamilyen szintjén. A településszerkezet jelentős átalakulása is bekövetkezett, a korábbi falvak, kisebb települések komplex hálózatához képest létrejött a sok közös vonást felmutató falvak hálózata. Ezeknél a településeknél kialakult egy belső rendeződés és koncentráció, ami annak a következménye, hogy a közvetlen szántóföldi művelés kiszorult a házak közül és létrejött a belső és külső telkek rendszerére épülő faluhatár. A jobbágyházak sok esetben már a templom körül tömörültek, és az emellett gyakran emelkedő földesúri kúria mentén, legtöbbször utcás-soros elrendeződésben álltak, az utcára merőleges, hosszú belső telkeken. Az épület közvetlen közelében voltak a gazdasági épületek, terménytároló építmények, nagyon hasonlóan ahhoz, amit a néprajzi kutatások az újkori falusi házaknál megfigyeltek. Nem volt ez másképp a Ung-, Bereg- és Ugocsa vármegyékben sem. A vármegyék területén meglehetősen lakosság elsődleges gazdasági ágazatát is a földművelés és állattenyésztés adta. Az előhegyek és a hatalmas területeket magába foglaló tölgyerdők alkalmas területként szolgáltak a sertéstartás meghonosodásához. A dokumentumok többsége a Bereg vármegyében eltulajdonított állatállományról szól. A terület déli és északi részei voltak a legalkalmasabbak a sertések makkoltatásáról. Vári és Borzsova községekből több száz sertés és ló eltulajdonításáról értesülünk a középkor folyamán. A másik terület a Munkácstól a Vereckei hágóig húzódó terület. Ung- és Ugocsa vármegyék déli területein folyt az állattartás. Jóval kevesebbet tudunk a földművelésről, de a malmok helyzetének vizsgálatából, tudunk következtetéseket levonni ezzel kapcsolatban is.

A MAGYAR LÚDÁGAZAT HAZAI ÉS NEMZETKÖZI SZINTŰ KIHÍVÁSAI

Szerző: **Molnár Szilvia**

A magyar víziszárnyas-ágazat jellemzően exportra termel, a külkereskedelem nemzetgazdasági szempontból jelentős deviza-bevételi forrása. Magyarországnak hosszú távon továbbra is helye van a világ libahús előállításában, hiszen az ágazat termékei évtizedek óta keresettek a nemzetközi piacokon, mivel a hazai termelők magas hozzáadott értékű termékeket állítanak elő. Mindezek mellett az ágazat szereplőinek számos kihívással kell szembenéznie nemzetközi és hazai szinten egyaránt. A vertikum számára nehézséget jelent, hogy a liba a felvevő országok piacain szezonális, prémium terméknek tekinthető, így árérzékeny és kis volumenben értékesíthető. A lúdtermékek kereslete jelentős mértékben függ a fogyasztói szokások változásától, s miután az árakat a kereslet és a kínálat határozza meg, így a tevékenység jövedelme jelentős mértékben függ attól, hogy a termelők milyen áron tudják értékesíteni a termékeiket. Éppen ezért az árutermelés során a versenyképességre kell koncentrálni, s olyan termékeket kell előállítani, amelyek értékesíthetőek a piacon. A vizsgálat eredményei által megállapítható, hogy az ágazat számára problémát jelent a versenyképesség, amit a szakképzett munkaerő hiánya, a hektikusan változó jövedelemtermelő képesség, a termelők számának csökkenése, az ágazati marketingtevékenység hiánya, a nemzetközi kitettség és az erősödő konkurencia okoz. Az említett problémák egy része független az ágazattól, a termelők nem tudják

megoldani azt, csak elkerülni. Az ágazat szereplői számára mindenképpen cél a versenyképesség megőrzése és fokozása.

SEGÍTŐ FOGLALKOZÁSÚ NŐK ÉS A MUNKAHELYI STRESSZ

Szerző: **Nagy Edit**

A kiégés tünetegyüttes mentális, érzelmi és fizikai kimerültség állapota, melyet a hosszan tartó stressz okozhat. A jelenség maga régóta létezik, de kutatása alig néhány évtizedes múltra tekint vissza. Az emberekkel hivatásszerűen segítő kapcsolatban lévő dolgozók, mint például a betegápolók, orvosok, szociális dolgozók, pszichológusok, fokozottan veszélyeztetettek a burnout kialakulásában. Jelentősen növeli a szindróma előfordulását az is, ha a munkavégzés során az emberekkel való közvetlen kommunikáció jelentős szerepet tölt be. Ma már azt is tudjuk, hogy bár a fenn említett esetekben a kockázat nagyobb, de bármilyen hivatás esetén előfordulhat, különösen nők körében. Ugyanis a kiégés egy hosszú folyamat eredménye, melyben az ember úgy érzi, hogy megállíthatatlanul elárasztják a feladatok, és nem képes az elvárásoknak megfelelni nemcsak a munkájában, de családjában, környezetében sem.

Következésképpen nemcsak a munkára, munkahelyre vonatkozóan beszélhetünk kiégésről. A vizsgálatok megmutatták, hogy a családdal kapcsolatosan, párkapcsolatokban is megjelenhet. Hézser Gábor figyelmeztet, hogy a segítő foglalkozású nők fokozottan veszélyeztetettek a kiégés szempontjából. A nők nagy többsége a házimunka és a család ellátása során természetsszerűleg, a segítő foglalkozássá vált tevékenységek eredeti formáját gyakorolja. A nők hagyományosan gondoskodnak a férfiakról, a gyerekekről, az idősekről és a betegekről. A társadalmi elvárás szerint mindig mindenkinek eleget kell tenniük, és mindezt szeretettel, együttérzéssel, megértéssel. A nők – ellentétben a férfiakkal – konfliktusok esetén hajlamosak arra, hogy önmagukban keressék a hibát. A mai elvárások szerint a tradicionális értékeket igyekeznek összeegyeztetni az új öntudatukkal: a felelősségteljes személyi szabadsággal, a modern nő eszményképével – és amikor ez nem sikerül, akkor magukat hibáztatják.

A teljesítmény hajszolása fáradtságához és gyakori hibázáshoz vezet. A magánélet egyre inkább háttérbe szorul, a személyes igények elfojtásra kerülnek. Megjelennek a testi kimerültség jelei, azonban igyekeznek ezeket eltüntetni a környezet szemé elől, gyakran túlteljesítéssel reagálnak azokra. A régi jól bevált értékrend lassan felborul, beszűkül a gondolatviláguk, a környezeti változások, egyre kevésbé hatnak. A burnout egy krízishelyzet, amelynek leküzdése, egyedül nem lehetséges. A gyógyulásban legfőbb szerepe itt is a tudatosításnak jut. Észre kell vennünk a kiégés jeleit, ha lehet minél előbb. Ezután lehet – külső segítséggel – megtalálni a számunkra megfelelő módszereket. A család, a munkahely, mint támogató csoport léte is elengedhetetlen. Kutatásomban diplomás ápolónők kiégésének mértékét, domináns személyiség típusukat, s segítői hivatásuk módját, az érett, vagy éretlen segítői identitást meglétének jellemző diszpozícióit vizsgáltam.

AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁSRA ÉS A FIZIKAI AKTIVITÁSRA HATÓ TÉNYEZŐK

Szerző: **Pfau Christa**

Az egészséges táplálkozás és a rendszeres testmozgás az egészséges életmód két kiemelten fontos pillére. Mindezek megvalósításához azonban elengedhetetlen, hogy megfelelő ismeretekkel rendelkezzen az egyén és a társadalom. Több kutatás is arra hívja fel a figyelmet, hogy a lakosság igen nagy része hiányos ismeretekkel rendelkezik az egészségtudatosság terén.

Az Unió több országára jellemző az egészségtelen táplálkozás és a kevés rendszeres testmozgás, melyek együttesen eredményezik például a magyarok magas obezitás arányát és kirívóan rossz egészségi állapotát. Hazánkban jellemző az ülő életmód, melyet azon tény igazol, hogy egy felnőtt átlagosan naponta több mint 5 órát tölt üléssel. A fizikai aktivitás alacsony szintjéről árulkodnak azok az adatok is, melyek szerint naponta csupán 7000 lépést teszünk meg, amely az ajánlás csupán 70%-át jelenti, továbbá naponta mindösszesen csak 10 percet töltünk sportolással. A magyarok még mindig előnyben részesítik a magyar konyha tradicionális ételeit és ízeit. Étrendünkre jellemző a sok zsír (főleg állati eredetű), a kevés rost, a túlzott sóbevitel és a kevés zöldség-, illetve gyümölcsbevitel. Az egészséges és kiegyensúlyozott étrend egyik fontos összetevője a zöldség és gyümölcs, melynek fogyasztása több európai országban, köztük Magyarországon is kedvezőtlenül alacsony szinten realizálódik (OTÁP, 2014).

Kutatásom során szekunder adatelemzést végeztem, amelyben a KSH adatokat, OTÁP vizsgálatokat, és a témával kapcsolatos releváns hazai és nemzetközi kutatások eredményeit elemeztem. Az amerikai lakosságnak készült és a WHO-s ajánlásokat használtam fel a táplálkozás és rendszeres testmozgás összefüggéseinek bemutatására, mivel megállapításaik adaptálhatók és hasznosíthatók. Kiemelten foglalkozom a táplálkozási útmutató társadalmi-ökológiai modelljével, melynek szintjei befolyásolják a táplálkozási és fizikai aktivitással kapcsolatos szokásainkat.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

„ÉN NEM A TESTŐRT TISZTELEM, HANEM AZT, AKI HAZATÉRT”

– BESSENYEI GYÖRGY KOPORSÓSZÖGE A LEVÉLTÁRBAN

Szerző: **Szálkai Tamás**

A levéltárak, amint nevükből is sejteni lehet, alapvetően leveleket, iratokat őriznek, azonban előfordul néhány kivételes tárgy is. Ezek közé tartozik a Bessenyei György udvari testőr, költő második exhumálásakor Bihar vármegye levéltárába került koporsószög is. A tárgyat 1940-ben történt kiemelése után helyezték el az intézmény legértékesebb dokumentumai között. Létezése, történetének háttere azonban feledésbe merült. Az előadás a poeta bihari éveit mutatja be a táblabírói kinevezéstől haláláig, majd az ominózus tárgyig, nyomon követve az archívumban fellelhető vonatkozó iratokat, s felelevenítve a korabeli levéltárvezető, Nadányi Zoltán és a Bessenyei György pályájában megfigyelhető párhuzamokat, amelyek arra készítették a historizálástól egyébként többnyire elzárkózó Nadányit, hogy megírja „A testőr” című versét, amely talán ma is az egyik legszebb hangvétellű Bessenyeinek emléket állító vers.

A NEMZETKÖZI KIKÜLDETÉS SAJÁTOSSÁGAI

Szerző: **Szondi Réka**

A szervezet értékének meghatározásánál mind az emberi, a tárgyi és a szervezeti tőke is megjelenik. A globalizáció során a szervezetekben az emberi erőforrások menedzselése kritikus fontosságú tényezővé lépett elő. A versenyképesség növeléséhez a munkavállalókra értékékként szükséges tekinteni, melyet folyamatosan fejleszteni és képezni szükséges. A nemzetközi kiküldetések menedzselésénél számos faktort kell figyelembe venni. A kiküldöttek felkészítésénél nyújtanak segítséget az interkulturális környezetben alkalmazott kompetenciák.

Más kompetenciák és más elvárások társulnak egy gyakori, rövid időtartamú, mint egy hosszú távú, több éves kiküldetéshez. A kiküldetés megszervezéséhez fontos tudni annak pontos célját, és a legoptimálisabb időtartam meghatározását, hiszen ez a tervezés alapja. A kiküldetés során figyelmet kell szentelni a hajlandóságon túl, a munkavállaló mentális egészségére is. A megfelelő felkészítés a

beillesztési folyamat kulcsa lehet. A folyamat akkor éri el a célját, ha a szervezeti és az egyéni oldalon is teljesülnek a vele szemben támasztott elvárások, a megszerzett tudás és tapasztalat pedig beépül a szervezetbe.

A SPORTSZOLGÁLTATÁSOK SZEREPE A FÜRDŐFEJLESZTÉSBEN

Szerző: **Tóth Andrea**

Kutatásomban azt vizsgáltam, hogy a fürdőkben szervezett sportesemények és a rendelkezésre álló sport és wellness kínálati elemek milyen mértékben elégítik ki az egészségmegőrzési céllal érkező hazai fürdőzők igényeit. Külön kitértem arra is, hogy a vizsgált fürdők kínálatán kívül milyen sport és egészségmegőrző lehetőségekre mutatkozik kereslet a vendégek körében.

A fürdőzés egyre inkább beépül a mindennapok szabadidős aktivitásába és a rekreáció része lesz, mivel lehetőséget kínál az egészségmegőrzésre, sportolásra, aktív családi programokra egyaránt, így a lakosok és a turisták egészségére gyakorolt hatása és szerepe az egészségmegőrzésben jelentős.

Napjainkban egyre fontosabb értéként jelenik meg a látogatók körében a környezettudatosság a szolgáltató szektorban. Éppen ezért tartottam fontosnak vizsgálni a fürdők által nyújtott lehetőségeket, például a szelektív hulladékgyűjtést, a zöld felületek nagyságát, a fenntartható fejlődés jegyében történő fejlesztést. A kapott eredmények igen pozitívak, hiszen a fürdőzés helyszínének kiválasztásakor a látogatókat befolyásolják a környezeti elemek.

Három Jász-Nagykun-Szolnok megyei fürdő sport és egészségmegőrző kínálatát elemeztem: Liget Termálstrand és Élményfürdő – Szolnok, Kumánia Gyógy- és Strandfürdő – Kisújszállás, Martfű Termál Spa. Míg Szolnokon csekély a sporttal kapcsolatos programok, szolgáltatások és egészségmegőrző lehetőségek száma, a másik két fürdőben kiemelkedően sokszínű kínálattal találkozhatnak a vendégek. A három fürdő vendégei körében vendéglégedettséget is vizsgáltam, mely alapján kiderült, hogy a vendégeknek volna igénye a programkínálat és a sportkínálati elemek bővítésére, olyan események megrendezésére, mint például kulturális- és zenei, sportprogramok, népművészek munkáinak bemutatója. Igény mutatkozik a különböző korcsoportok számára eltérő programok szervezésére, melyekre jó példa lehet a senior torna, baba-mama úszás, gyermekek számára ügyességi versenyek és kézművesség. Kutatásom eredményei alapján szeretném hangsúlyozni a sport animáció szükségességét a fürdőkben.

A kapott adatokat elérhetővé szeretném tenni a fürdők vezetőinek, illetve a publikált munkám is segíteni fogja a megye fürdőfejlesztését a sport és egészségmegőrzés jegyében.

Fontosnak tartom azt, hogy ha valaki az országon belül utazik, elsődleges prioritású programot jelentsen számára a fürdőbe való látogatás, mely a vendégéjszakák számának növeléséhez hozzájárulhat.

INNOVÁCIÓS TEVÉKENYSÉG ÉS KORLÁTOK: INNOVÁCIÓS PROJEKTEK TAPASZTALATAI AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN

Szerző: **Tóthné Kiss Anett**

A gazdaság fejlődésének, a vállalatok hosszú távon nyújtott magas színvonalú teljesítményének meghatározó tényezője lehet a vállalati innováció. A 2000-es évek után az Európai Unió pozíciója nem javult a nemzetközi innovációs versenyben, bár a lisszaboni célkitűzéseket teljesítve 2010 után javuló tendenciát mutat, még mindig lemarad az élmezőnytől K+F+I tekintetében. A folyamat mögött részben a gyorsan iparosodó fejlődő országok egy részének a gyors K+F+I felzárkózása áll, részben pedig Európa nemzeti innovációs rendszereinek viszonylag lassú intézményi fejlődése. Vajon ebben a mérsékelt innovációs növekedésben hogyan teljesítenek a vállalatok?

A teljes kutatás az észak-magyarországi vállalatok innovációs teljesítményét vizsgálja, melyből a jelen tanulmány az innovációs attitűdre és gátló tényezőkre fókuszál.

AZ INTEGRÁCIÓ GEOPOLITIKAI-GEOÖKONÓMIAI JELENTŐSÉGÉNEK VÁLTOZÁSA A KELET-KÖZÉP-EURÓPAI RÉGIÓBAN RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG

Szerzők: Tókécs Tibor – Erdey László – Tóth Eszter – Nagy Sándor

Az 1990-es években a kelet-közép-európai régió helyzete geopolitikai és geoökonómia szempontból megváltozott. A rendszerváltásnak köszönhetően a térség országai számára lehetővé vált, hogy újra annak az Európának a részeivé váljanak melyből a második világháború után a Szovjetunió kiszakította őket. A régió országainak euroatlanti integrációja következtében a térség országai a kétezres években visszatértek abba az Európába melyhez több évszázadon keresztül tartoztak. Európai Unió tagságuknak köszönhetően az egységes piac részeivé váltak ennek következtében Európai félperifériájából áthelyeződtek a világgazdaság egyik centrumtárságába. A regionális gazdasági integrációk azonban nem voltak ismeretlenek a kelet-közép-európai országok történetében. A gazdasági integrációs törekvések már az első világháború utáni időszakban megjelennek a térségben ám rövidtávú nemzeti érdekek előtérbe helyezésének és a nagyhatalmi befolyás növekedésének köszönhetően nem tudnak kiteljesedni. Az együttműködés hiányának és a két világháború közötti majd a világháború utáni geopolitikai helyzet alakulásának következtében a térség országai mind a nagyhatalmak áldozatául esnek. A két világháború között a Harmadik Birodalom majd a Szovjetunió érdekszférájává váltak. A szovjet blokkon belül kialakult ugyan egy szocialista típusú gazdasági integráció a KGST ám azt a katonai erő és nem a gazdasági érdek tartotta össze, ennek köszönhetően a rendszerváltást követően föl is bomlott. A régió országai a rendszerváltás utáni mind az Európai Integráció felé fordulnak. A régió országai saját magukat úgy határozták meg, mint az EU leendő tagjai. Az európai integráció ekkor elérendő cél számukra és egyet jelentett a fejlődés és a gazdasági növekedés biztosításával. A tagság bő első évtizede után elmondható hogy ezen országok gazdasági és számos egyéb szempontból profitáltak a tagságból. Érdekeiket EU tagként sokkal erőteljesebben tudják érvényesíteni, az Európai Unióba való belépésük előtt. Azonban az integrációhoz kapcsolódó hozzáállásuk átalakulóban van. Megfogalmazódott az igény arra is, hogy véleményüket hangsúlyosabban képviseljék, illetve érdekeiket nagyobb hatásokkal érvényesítsék a közösségen belül. Főleg ha olyan kérdésekről van szó melyekkel kapcsolatban az EU számos tagállama bizonytalan, mint például az együttműködések mélyítése, a bővítés, a BREXIT, vagy a globális migrációs helyzet megoldása. Fentiek következtében a gazdasági integráció geopolitikai-geoökonómiai értelmezése a korábbi korszakoknál jóval széleskörűbbé vált és esetenként jóval többet magában foglal, mint azt a hagyományos értelmezésből gondolnánk.

THE JORDANIAN STATE OF CSR REGARDING FOOTBALL CLUBS OF THE NATIONAL PROFESSIONAL FOOTBALL LEAGUE

Szerzők: Yehia, Al-Daaja –György Norbert Szabados

The Corporate Social Responsibility has become a common practice all over the world. Still, social responsibility in the field of sport is still a new concept and received a little attention.

In this manuscript, we aim to reveal the current state of social responsibility practices among the football clubs of the professional football league in Jordan, which is a favourite kind of sport in Jordan. A qualitative, document analysis, followed by a descriptive survey method were used to collect the required data on three aspects (administrative, financial and CSR programs). Our study, beside a general approach to the topic, found that there was a medium degree of availability of the administrative and financial aspects that activate the implementation of CSR concept. As result, the results also revealed a medium degree of availability of the CSR programs offered by the selected clubs. We also have revealed that the football clubs in Jordan are aware of their social responsibility and recognize their role in the betterment of the society.

The publication is supported by the EFOP-3.6.2-16-2017-00003 project. The project is co-financed by the european union under the european social fund

JEGYZETEK

**DEBRECENI
EGYETEM**

Balassi Ferenc
Kulturális és Közösségteremtő
Egyesület